

Stora regionala skillnader i resistens och vårrapsen ökar igen

Resistensproblematiken går från väldigt allvarlig resistens i renkavle i Skåne till inga resistensproblem alls i Norrbotten. Det finns dock en medvetenhet i hela landet kring att det finns en risk för resistens. Det såddes mer höstvetete än normalt hösten 2020 tack vare goda förhållanden vid såtidpunkten. Även vårrapsarealen förmodas öka, detta eftersom ett nytt betningsmedel mot insektsangrepp godkännts.

I norra Sverige ser man ingen eller liten resistens, varken i ogräs eller svamp. Detta eftersom man odlar mycket vall, och då inte använder bekämpningsmedel på samma sätt som i spannmål. Dessutom är svamptrycket väldigt lågt. Dock har både rådgivare och spannmålsodlare med sig att det finns en risk för resistens när man planerar sina strategier.

- Vi som rådgivare, och lantbrukarna är medvetna om resistensproblematiken, så vi försöker mota Olle i grind genom att rekommendera rätt preparat och att ha en bra växtföljd, säger Henrik Bergman, Hushållningssällskapet Konsult, Bollnäs.

Flyttar vi oss längre söderut, är bilden annorlunda. I Uppsalatrakten har man bland annat sett resistent våtarv och man känner en rädsla för att gräsogräsen, som renkavle, ska sprida sig till området och med dem resistens.

Oro för resistent renkavle i västra Sverige

Även i västra Sverige och Värmland har man sett resistent våtarv, men man ser inte det som ett större problem. Däremot känner man i västra Sverige stor oro för renkavle.

- Gräsogräsen ökar i området och är mycket skördenedsättande om de inte kan behandlas. Vi har börjat se renkavle på många håll och vi har förmodligen resistens på gång genom att redan resistent frön är i spridning. Vi rekommenderar våra kunder att arbeta mot renkavlen på alla plan, inte bara kemiskt, för att förhindra resistens och spridning, säger Martin Niklasson, Hushållningssällskapet Västra i Kungälv.

Städa bort gräsogräsen i höstrapsen

Längst ner i landet, i västra Skåne, har resistent renkavle länge varit ett väldigt stort problem.

- På de styva lerjordarna, där problemen med resistent renkavle är störst, tar man höjd genom att odla mer havre och åkerböna, på bekostnad av höstkorn. En annan viktig strategi är att köra Kerb mot gräsogräs i höstraps och Kemikalieinspektionen gav nyligen dispens för användning av Kerb i höstraps till och med den 10 mars. Den aktiva ingrediensen i Kerb är en helt egen grupp, utan resistensproblem. På så sätt kan man passa på att städa bort gräsogräsen när man odlar höstraps, säger Olof Pålsson, HIR Skåne, Borgeby.

Oavsett var man befinner sig i landet, är strategierna mot resistens i ogräs någorlunda de samma; växla aktiv substans och verkningsmekanism, anpassa såtidpunkt och fundera över andra odlingstekniska åtgärder som exempelvis mekanisk ogräsbekämpning.

Viktigt att använda SDHI-preparaten rätt

När det gäller strategier mot resistens hos svampsjukdomar arbetar man med att växla verkningsätt och att spara de viktiga SDHI-preparaten till rätt tidpunkt.

- När det gäller svamp har vi en bra bredd av preparat att växla mellan, vilket är viktigt. Vi får inte slita på SDHI-preparaten för mycket, därav rekommendationen att bara använda dessa preparat en gång per gröda vid huvudbehandlingen, när flaggbladet är ute. Vi har goda möjligheter genom

att växla mellan produkter med olika aktiva substanser att klara resistensutveckling i nuläget, säger Frans Brodde, HIR Skåne, Sandby Gård.

Vicker är på uppgång

I nordligaste Sverige ser man en liten ökning av vårveteodlingen, tack vare att man fått in några finska sorter. Grönfoderblandningar med vicker är en gröda som ökar i stora delar av landet, bland annat eftersom den kan odlas på jordar där ärt inte trivs och eftersom den inte är smaklig för vare sig vildsvin eller fåglar.

Nytt betningsmedel ökar vårrapsarealen

Tack vare ett för året nytt betningsmedel för vårraps, som skyddar mot tidiga insektsangrepp, kommer vårrapsarealen att öka väsentligt jämfört med de senaste åren i de områden där man tidigare odlat mycket av grödan. Även havren tenderar att öka i delar av landet, eftersom efterfrågan på grynhavre har ökat. På Gotland ser man en del nya grödor, även om det än så länge inte rör sig om några större arealer.

-Det odlas en del nya grödor här, som linser och bönor, men det är inga jätteolymer än så länge. Det finns en stor efterfrågan på dessa grödor och på grund av Covid-19 har intresset för inhemska grödor ökat, både hos lantbrukarna och hos konsumenterna. Med största sannolikhet kommer vi att se en ökad odling av nya grödor för humankonsumtion inom en snar framtid, säger Stefan Uddin, Hushållningssällskapet Gotland.

Vallinsådd i på hösten och mer stärkelsepotatis

I Jönköpingsområdet odlas en ny grönfodergröda, grönråg, som ger mer grönmassa än vanlig råg. I södra Västergötland där man traditionellt odlar mycket vall, testar man nya strategier när det gäller vallinsådd.

- Sedan torråret 2018 har det också blivit vanligare att man prövar att så in en del av sin vallinsådd i höstsäd på hösten, dels för att sprida riskerna, dels för att vinna lite tid i växtföljden om man har stor andel vall som skall förnyas, säger Katarina Berlin Thorell.

I sydöstra Sverige ökar andelen stärkelsepotatis tack vare ökad efterfrågan från Lyckeby Stärkelsen. I Skåne och södra Halland ökar odlingen av konservärt eftersom Foodhills ökar sin produktion.

Kontaktperson:

Kristina Sigfridsson, Växtodlingsrådgivare: 073-050 89 25:
kristina.sigfridsson@hushallningssallskapet.se